

Archeologienota

Diegem, Oude Haachtsesteenweg

Deel 3: Programma van maatregelen

Inhoud

1	Gemotiveerd advies	3
1.1	Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	3
1.2	Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein	4
1.3	De impactbepaling	5
1.4	Bepalingen van maatregelen	5

1 Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Potentieel en waardering kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek

De archeologische verwachting gaf aan dat het onderzoeksterrein een hoog potentieel heeft voor de aanwezigheid van rurale nederzittingslocaties uit de Romeinse periode en de middeleeuwen. Verder archeologisch onderzoek kadert echter steeds binnen krijtlijnen van de te verwachten schade aan en vernietigingen van dit mogelijk erfgoed tijdens de geplande bodemingrepen. De vergelijking tussen de gekende verstoringen en de geplande ingrepen geeft aan dat binnen het terrein het archeologisch relevante deel van het bodemarchief in een zone van ongeveer 2.100m² vernietigd zal worden tijdens de geplande ingrepen. Deze zone kan onderverdeeld worden in twee deelzones.

Het potentieel op kennisvermeerdering bij verder onderzoek wordt door de beperkingen die voortvloeien uit de specificaties van de geplande ingrepen sterk verminderd. Men kan verwijzen naar volgende elementen:

- De totale oppervlakte van het onderzoek is met 2.100m² erg beperkt.
- Voor de aanleg van de parking wordt slechts 40cm afgegraven. De diepere verstoring ter hoogte van de uitbreiding van het winkelgebouw bedraagt slechts 547m².
- Het onderzoek dient te worden uitgevoerd in deelzones. De ruimtelijke continuïteit en coherentie van de onderzoeksresultaten wordt hierdoor belemmerd.
- De archeologische verwachting is hoog wat betreft eerder extensieve rurale nederzettingen. Dergelijke nederzettingen worden in regel niet volledig gevat binnen de te onderzoeken zones. De onderzoeksresultaten zullen naar verwachting in het beste geval fragmentair en onvolledig zijn. De complexwaarde van de mogelijk (gedeeltelijk) aanwezige sites binnen het onderzoeksterrein ligt naar verwachting eerder laag. Het potentieel en de waarde van de kenniswinst is bij verder onderzoek dan ook laag.
- De verwachting is laag wat betreft archeologische sites die ook binnen een beperkte oppervlakte een hoge complexwaarde kunnen hebben, zoals vuursteenconcentraties uit de steentijden.

Bovenstaand overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-) onderzoek ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

Volledigheid van het vooronderzoek

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze archeologienota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota is dan ook - conform de Code van Goede Praktijk – volledig.

1.2 Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein

De aanwezigheid van een archeologische site

De aanwezigheid van een concrete archeologische site kon aan de hand van het bureauonderzoek niet bevestigd, noch ontkent worden. Aan de hand van de gegevens uit het bureauonderzoek werd echter wel een concrete verwachting voor de aanwezigheid van dergelijke sites opgemaakt. Er werd bij de opmaak van deze verwachting verwezen naar volgende elementen:

- Ligging van het onderzoeksterrein: op de overgang van het Noord-Brabants plateau naar de Vlaamse Vallei.
- Het betreft een overgangslandschap tussen het dal en het hogere plateau. Dergelijke overgangslandschappen worden gekenmerkt door een grote biodiversiteit. Bovendien waren landschappen met hoge ligging droger en beter te beschermen, hetgeen in het verleden een grote aantrekkingskracht had op de mens bij de keuze van nederzettingslocaties.
- De regio is rijk aan archeologie. Het gaat om sporen uit de Romeinse periode (grafvelden en nederzettingen), vroege middeleeuwen (rurale nederzettingen) en late middeleeuwen.
- Historische kaarten tonen het onderzoeksterrein in het vrij intensief gecultiveerde landschap, gedomineerd door vele walgrachthoeves. In de 18^e eeuw maakte het onderzoeksterrein deel uit van een akkerland. Op de kaarten worden geen historisch relevante toponiemen vermeld.
- Voor het onderzoeksterrein zelf zijn er geen archeologische gegevens gekend. Men kan wel verwijzen naar de vondst van enkele Romeinse resten tijdens de ontginning van de zandgroeve.
- De bodemkaart situeert het onderzoeksterrein binnen een opgehoogde zone en gedichte oude groeve. Concrete gegevens over de bodemopbouw ontbreken dan ook. De bodemkaart karteert terreinen in de onmiddellijke omgeving als zandleembodems met weinige profielontwikkeling. Het ligt buiten de verwachting dat er zich intacte archeologisch relevante paleobodems in het bodemarchief bevinden.

De resultaten van het vooronderzoek wijzen op een hoog potentieel voor de aanwezigheid van rurale nederzettingslocaties uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. In deze kan men verwijzen naar de paleolandschappelijke locatie van het onderzoeksterrein. Zeer sporadisch komen in het landschap tijdens deze periodes ook geïsoleerde graven of kleine grafvelden voor. Het potentieel op intacte sites (vuursteenconcentraties) uit de steentijden wordt gezien het waarschijnlijk ontbreken van een intact bodemprofiel erg laag ingeschat.

De waardering van de archeologische site

Ondanks de hoge archeologische verwachting voor de aanwezigheid van rurale nederzittingslocaties uit de Romeinse periode en middeleeuwen, wordt de waarde van deze mogelijke archeologische sites binnen het onderzoeksterrein laag ingeschat. In deze moet men in de eerste plaats verwijzen naar het beperkte potentieel op kenniswinst over deze sites (en kennis over het regionale archeologisch bestand) bij verder archeologisch onderzoek. De motivatie voor dit beperkte potentieel op kenniswinst wordt hierboven gemotiveerd.

1.3 De impactbepaling

Bovenstaand overzicht¹ analyseert de impact van de gekende verstoringen en de geplande bodemingrepen op het potentieel op kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek. Dit overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-) onderzoek binnen de krijtlijnen van de geplande ingrepen ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

1.4 Bepalingen van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor-) onderzoek. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook - conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht.

¹ Zie 1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.